

Agencija za nadzor osiguranja - Crna Gora
Insurance Supervision Agency - Montenegro

PLAN RADA
AGENCIJE ZA NADZOR OSIGURANJA
CRNE GORE
ZA 2020. GODINU

Podgorica, 25. septembar 2019. godine

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA

Moskovska 17/A M/C1, 81000 Podgorica

Crna Gora

Tel: +382 20 513 502

Fax: +382 20 513 503

E-mail: agencija@ano.co.me

Veb sajt: www.ano.me

SADRŽAJ:

I. Uvod.....	4
II. Normativne aktivnosti	4
III. Nadzor nad poslovanjem subjekata na tržištu osiguranja.....	8
IV. Zaštita osiguranika, odnosno korisnika osiguranja.....	12
V. Licenciranje subjekata na tržištu osiguranja	12
VI. Izvještavanje i istraživanje tržišta osiguranja	14
VII. Razvoj infrastrukturnih i administrativnih kapaciteta	16
VIII. Bilateralna i multilateralna saradnja	20

I. Uvod

Agencija za nadzor osiguranja Crne Gore (u daljem tekstu: Agencija) osnovana je u skladu sa Zakonom o osiguranju („Sl. list RCG“ br. 78/06, 19/07 i „Sl. list CG“ br. 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 06/13 i 55/16; u daljem tekstu: Zakon), sa ciljem obezbjeđenja adekvatne zaštite interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja, stabilnosti i razvoja djelatnosti osiguranja zasnovanih na zdravoj konkurenciji i jednakim uslovima poslovanja.

Plan rada Agencije za 2020. godinu sadrži pregled aktivnosti iz nadležnosti Agencije koje će biti usmjerene naročito na:

- ✚ nastavak započetih aktivnosti unaprjeđenja regulative za oblast osiguranja koje će se realizovati daljim usklađivanjem crnogorskog zakonodavstva sa pravnom regulativom Evropske unije (EU);
- ✚ nadzorne aktivnosti koje će se realizovati kontinuiranim nadzorom i kontrolom poslovanja subjekata nadzora putem posrednih i neposrednih kontrola, kao i kontinuiranim unaprjeđenjem metodologije nadzora;
- ✚ zaštitu, odnosno sprječavanje ugrožavanja interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja koji će se obezbijediti kroz razmatranje prigovora na rad subjekata nadzora, davanje i objavljivanje tumačenja i mišljenja o primjeni zakonske i podzakonske regulative, upoznavanje javnosti sa novinama u regulativi putem internet stranice i drugih medija;
- ✚ licenciranje subjekata na tržištu osiguranja kroz davanje saglasnosti, dozvola, odobrenja i ovlašćenja na akte i radnje društava za osiguranje, društava za zastupanje i posredovanje u osiguranju i drugih subjekata nadzora, u skladu sa Zakonom;
- ✚ izvještavanje o stanju na tržištu osiguranja i istraživanja o određenim segmentima tržišta osiguranja;

- 🚧 razvojne aktivnosti u dijelu infrastrukturnih i administrativnih kapaciteta sa fokusom na unaprijeđenje tehničko-tehnološke infrastrukture informacionog sistema Agencije i razvoj stručnih kapaciteta zaposlenih u domenu priprema za transponovanje i primjenu novog koncepta supervizije osiguranja zasnovanog na rizicima, u skladu zahtjevima novog EU *acquis*-a u oblasti osiguranja;
- 🚧 aktivnosti i stručne poslove u domenu bilateralne i multilateralne saradnje u području osiguranja i finansijskih tržišta u cilju implementacije relevantnih standarda i najbolje međunarodne prakse iz oblasti osiguranja i
- 🚧 doprinos procesu evropske integracije, u dijelu koji se odnosi na djelatnost osiguranja.

Plan rada Agencije za 2020. godinu je usvojen na 281. sjednici Savjeta Agencije, održanoj 25. septembra 2019. godine.

II. Normativne aktivnosti

Glavni normativni zadaci Agencije u 2020. godini su aktivnosti u vezi sa implementacijom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju i radom na novom Zakonu o osiguranju.

Naime, od polovine 2018. godine Agencija je otpočela učešće u izradi radne verzije novog Zakona, kojim se u crnogorsko zakonodavstvo prenose najbitnije direktive iz oblasti osiguranja – Direktiva Solventnost II (2009/138/EC) i Direktiva o distribuciji osiguranja (2016/97/EC) i omogućava direktna primjena delegiranih uredbi i drugih akata EU koji se direktno primjenjuju na teritoriji država članica EU. Planirano je da radna verzija zakona bude završena do kraja 2019. godine i dostavljena Ministarstvu finansija Crne Gore na razmatranje i dalju proceduru. Predmetni zakon bi, kako je planirano, trebalo da stupi na snagu danom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, a za izradu zakona Agenciji je pružena ekspertska podrška kroz projekat koji se finansira iz pretpristupnih fondova IPA II, a čija implementacija je otpočela u II kvartalu 2018. godine.

U međuvremenu, kako je na snagu stupio Zakon o državnoj upravi ("Sl. list CG", br. 078/18), Agencija je učestvovala u izradi radne verzije izmjena i dopuna Zakona, kojim se važeći zakon usaglašava sa navedenim zakonom. Pored tog usaglašavanja, Agencija je inicirala i izmjene koje se odnose na poslovanje subjekata nadzora (društava za osiguranje, posredovanje i zastupanje u osiguranju) u cilju unaprjeđenja poslovanja osiguravača shodno zahtjevima koje postavlja direktiva Solventnost II, kao i cilju otklanjanja nekih nedostataka uočeni u primjeni zakona. U momentu donošenja ovog plana, predmetni predlog zakona je u proceduri za utvrđivanje od strane Vlade Crne Gore, pa shodno predloženom tekstu, ukoliko ne dođe do većih izmjena u konačnoj verziji propisa, Agencija će u 2020. godini imati obavezu usklađivanja unutrašnje organizacije i poslovanja. To će podrazumijevati prvenstveno izmjenu Statuta Agencije, a nastavno na to izmjene i ostalih relevantnih internih akata.

Takođe, predmetnim izmjenama uvodi se i osnov za izradu dva nova podzakonska akta, u dijelu sistema upravljanja, odnosno upravljanja rizicima, koji u regulatornom smislu predstavljaju nastavak i produbljivanje aktivnosti otpočetih krajem 2018. godine, kada je Agencija donijela Pripremne smjernice o upravljanju, kao osnov za početak primjene načela Solventnosti II. Pomenute podzakonske akte Agencija bi takođe trebalo da donese u 2020. godini, do isteka godine dana od dana stupanja izmjena zakona na snagu.

U 2020. godini očekuju se i dalje aktivnosti u vezi sa procedurom usvajanja Zakona o izmjenama Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju, koje su otpočele u 2016. godini. Od januara 2018. godine navedeni zakon je pred Evropskom komisijom, čije pozitivno mišljenje je potrebno za dalju proceduru pred institucijama u Crnoj Gori. Predmet predloženih izmjena i komunikacije sa Evropskom komisijom prvenstveno je otklanjanje određenih neusaglašenosti sa direktivom 2009/103/EC kojom se uređuje osiguranje građanske odgovornosti iz upotrebe motornih vozila.

Shodno planovima u postupku usaglašavanja crnogorske regulative sa EU *acquis*-jem, Agenciju očekuje učešće i u radu međuresorske radne grupe zadužene za izradu propisa kojim se prenosi direktiva koja uređuje dodatni nadzor nad finansijskim konglomeratima. Zakon je programom pristupanja Crne Gore predviđen za utvrđivanje u formi predloga na Vladi u IV kvartalu 2020. godine.

Pored navedenog, Agenciju očekuje finalizacija akata (procedura) kojima se uređuju različite nadzorne aktivnosti i postupci, na način koji je usklađen sa principima koje uspostavlja Solventnost II. Agencija je pomoć za realizaciju ovih aktivnosti dobila tokom 2019. godine, u sklopu pomenutog IPA II projekta, u vidu ekspertske misije za pomoć u sačinjavanju nacrtanih verzija tih internih akata.

Regulatorne aktivnosti Agencije i u narednom periodu će uključivati davanje mišljenja u vezi sa primjenom postojeće regulative, konsultativne i druge aktivnosti usmjerene na adekvatnu primjenu propisa u nadležnosti Agencije od strane subjekata nadzora i drugih pravnih i fizičkih lica.

III. Nadzor nad poslovanjem subjekata na tržištu osiguranja

Agencija će, shodno zakonskim ovlaštenjima, nadzorne aktivnosti tokom 2020. godine sprovoditi putem: posrednih kontrola poslovanja društava za osiguranje i Udruženja – Nacionalni biro osiguravača (u daljem tekstu: Udruženje), ciljnih neposrednih kontrola poslovanja društava za osiguranje, društava za posredovanje u osiguranju, društava za zastupanje u osiguranju i banaka koje se bave poslovima zastupanja u osiguranju, donošenja mjera nadzora za subjekte kod kojih se, u postupku nadzora, utvrde nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju i kontinuiranog praćenja postupanja subjekata nadzora u skladu sa izrečenim mjerama nadzora.

Redovne posredne kontrole poslovanja društava za osiguranje i Udruženja sprovodiće se na kvartalnom i godišnjem nivou, na osnovu izvještaja, podataka i obavještenja koje su subjekti nadzora dužni da dostavljaju Agenciji, shodno Zakonu i pravilniku kojim se propisuje sadržina predmetnih izvještaja, obavještenja i drugih podataka, način i rokovi njihovog dostavljanja Agenciji.

Agencija će, o nalazima sprovedene redovne godišnje posredne kontrole poslovanja društava za osiguranje i Udruženja, sačiniti zapisnik koji će obuhvatiti:

- ✚ izvještaje o godišnjoj posrednoj kontroli poslovanja društava za osiguranje koji sadrže: pregled vlasničke i upravljačke strukture, pokazatelje solventnosti i kapitalne adekvatnosti, pregled strukture bruto tehničkih rezervi i imovine koja služi za pokriće bruto tehničkih rezervi, pokazatelje produkcije, adekvatnosti trošenja premije i operativne profitabilnosti, reosiguranja i finansijske ravnoteže, rezultate poslovanja, indikatore ažurnosti u rješavanju i isplati šteta, pregled nalaza internog revizora društva za osiguranje i status realizacije mjera nadzora izrečenih po osnovu prethodnih redovnih posrednih kontrola;
- ✚ izvještaje o rizicima u poslovanju društava za osiguranje koji sadrže: pregled i ocjenu rizika osiguranja, tržišnog rizika, kreditnog rizika, rizika kapitalne podrške i operativnog rizika;
- ✚ izvještaje o godišnjoj posrednoj aktuarskoj kontroli društava za osiguranje koji sadrže: analizu usklađenosti sadržaja mišljenja ovlaštenog aktuara društva za osiguranje sa regulativom, indikatore dovoljnosti premije osiguranja, pregled

iznosa tehničkih rezervi po vrstama sa prikazom metodologije korišćene za obračun istih, pokazatelj ostvarenog rezultata od ulaganja sredstava tehničkih rezervi, pokazatelj dovoljnosti rezervi za štete i status realizacije mjera izrečenih po osnovu prethodnih aktuarskih posrednih kontrola;

- ✚ izvještaje o posrednoj kontroli u dijelu sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma društava koja se bave poslovima životnog osiguranja;
- ✚ izvještaj o godišnjoj posrednoj kontroli poslovanja Udruženja koji sadrži pokazatelje poslovanja Udruženja i Garantnog fonda, indikator ažurnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva i pregled nalaza nezavisnog revizora iz izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih iskaza Udruženja.

Takođe, Agencija će, o nalazima redovnih kvartalnih posrednih kontrola poslovanja društava za osiguranje i Udruženja, sačiniti zapisnike koji će obuhvatiti:

- ✚ izvještaje o kvartalnoj posrednoj kontroli poslovanja društava za osiguranje koji sadrže: pregled vlasničke i upravljačke strukture, pokazatelje solventnosti i kapitalne adekvatnosti, pregled strukture bruto tehničkih rezervi i imovine koja služi za pokriće bruto tehničkih rezervi, pokazatelje produkcije, adekvatnosti trošenja premije i operativne profitabilnosti, reosiguranja i finansijske ravnoteže, rezultate poslovanja, indikatore ažurnosti u rješavanju i isplati šteta, pregled nalaza internog revizora društva za osiguranje i status realizacije mjera nadzora izrečenih po osnovu prethodnih redovnih posrednih kontrola;
- ✚ izvještaje o kvartalnoj posrednoj aktuarskoj kontroli društava za osiguranje koji sadrže: analizu usklađenosti sadržaja mišljenja ovlašćenog aktuara društva za osiguranje sa regulativom, indikatore dovoljnosti premije osiguranja, pregled iznosa bruto tehničkih rezervi po vrstama sa prikazom metodologije korišćene za obračun istih, pokazatelj ostvarenog rezultata od ulaganja sredstava tehničkih rezervi i status realizacije mjera izrečenih po osnovu prethodnih aktuarskih posrednih kontrola;
- ✚ izvještaje o posrednoj kontroli u dijelu sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma društava koja se bave poslovima životnog osiguranja;

- ✚ izvještaj o posrednoj kontroli poslovanja Udruženja koji sadrži pokazatelje poslovanja Garantnog fonda i ažurnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva.

Ukoliko se redovnim posrednim kontrolama društava za osiguranje i Udruženja, koje se planiraju sprovesti u 2020. godini, utvrde nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju subjekata nadzora, odnosno ukoliko ključni indikatori iz predmetnih posrednih kontrola ukažu na negativne trendove u poslovanju društava za osiguranje koji mogu uticati na prava osiguranika i drugih korisnika osiguranja, Agencija će pokrenuti postupke ciljne posredne/neposredne kontrole istih, preduzeti mjere u skladu sa Zakonom, uz kontinuirano praćenje postupanja subjekata nadzora po izrečenim mjerama nadzora.

Tokom 2020. godine Agencija će raditi na daljem unaprjeđenju posrednog nadzora nad poslovanjem društava za osiguranje uvođenjem seta novih pokazatelja poslovanja u postojeći sistem posrednih kontrola, na koji način će se obezbijediti sveobuhvatnije sagledavanje finansijskog stanja društva za osiguranje.

Takođe, u okviru projekta „Podrška regulaciji finansijskih usluga“, finansiranog iz Godišnjeg akcionog programa IPA za 2014. godinu za Crnu Goru u okviru instrumenata pretprijetne podrške (IPA II), nastaviće se sa aktivnostima razvoja alata za posredni nadzor nad poslovanjem društava za osiguranje u skladu sa zahtjevima Direktive 2009/138/EZ o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) i implementacije istih u novi informacioni sistem Agencije.

U skladu sa operativnim godišnjim planom rada u dijelu neposredne kontrole poslovanja subjekata nadzora, Agencija će sprovoditi:

- ✚ ciljne neposredne kontrole poslovanja društava za osiguranje, koje će naročito obuhvatiti kontrolu: solventnosti i adekvatnosti kapitala, deponovanja i ulaganja sredstava bruto tehničkih rezervi, sistema upravljanja, načina obračuna tehničkih rezervi, procesa rješavanja šteta, adekvatnosti upravljanja informacionim sistemom, usklađenosti sa propisima koji uređuju oblast sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma;

- ✚ ciljne neposredne kontrole poslovanja društava za posredovanje u osiguranju, koje će naročito obuhvatiti kontrolu: tehnologije rada u poslovima posredovanja u osiguranju, ostvarenih rezultata u poslovima posredovanja u osiguranju i usklađenosti sa zakonskom i podzakonskom regulativom koja uređuje oblast posredovanja u osiguranju;
- ✚ ciljne neposredne kontrole poslovanja društava za zastupanje u osiguranju, koje će naročito obuhvatiti kontrolu: tehnologije rada u poslovima zastupanja u osiguranju, ostvarenih rezultata u poslovima zastupanja u osiguranju i usklađenosti sa zakonskom i podzakonskom regulativom koja uređuje oblast zastupanja u osiguranju;
- ✚ ciljne neposredne kontrole poslovanja banaka koje obavljaju poslove zastupanja u osiguranju u dijelu usklađenosti poslovanja istih sa zakonskom i podzakonskom regulativom koja uređuje oblast zastupanja u osiguranju, analize tehnologije rada i ostvarenih rezultata u poslovima zastupanja u osiguranju.

U slučaju da se u postupku neposredne kontrole poslovanja subjekta nadzora utvrde nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju istog, Agencija će, u skladu sa Zakonom, donijeti mjere nadzora i pratiti postupanje subjekta nadzora po istim.

Značajno je napomenuti da će aktivnosti Agencije tokom 2020. godine, u okviru Twinning projekta "Podrška regulaciji finansijskih usluga", biti usmjerene na sprovođenje prve kvantitativne studije uticaja odredbi direktive Solventnost II na poslovanje crnogorskih društava za osiguranje. Namjera Agencije je da, kroz predmetnu studiju uticaja, procijeni efekte implementacije direktive Solventnost II na sektor osiguranja u Crnoj Gori, a krajnji cilj je adekvatna priprema društava za osiguranje za primjenu novih regulatornih zahtjeva. Za 2020. godinu je planirano sačinjavanje izvještaja o rezultatima sprovedene kvantitativne studije uticaja, a realizacija predmetne aktivnosti je, u najvećoj mjeri, uslovljena kvalitetom podataka koja društva za osiguranje treba da dostave kroz obrasce za kvantitativno izvještavanje (QRT), izabrane za sprovođenje studije.

Takođe, za 2020. godinu, su planirane i pripremne aktivnosti za sprovođenje stres testa po režimu Solventnosti II, izrada metodologije i scenarija za sprovođenje istog.

Stres testovi predstavljaju tehnike za procjenu finansijske stabilnosti subjekata nadzora, u slučaju realizacije nepovoljnog događaja ili scenarija. Dinamika aktivnosti na sprovođenju stres testa će zavisiti od rezultata prve kvantitativne studije uticaja.

Tokom 2020. godine, Agencija će uzeti učešće na redovnim godišnjim sastancima nadzornih tijela koje organizuju regulator austrijskog finansijskog tržišta (FMA), kao nadzorno tijelo grupe, za grupacije Uniqa, VIG i Grawe i slovenačka Agencija za nadzor tržišta osiguranja (AZN), za grupacije Sava Re i Triglav. Predmetni sastanci su prilika da supevizor grupacije i ostali nacionalni supervizori razmijene informacije o ključnim pokazateljima poslovanja i rizicima u poslovanju društava koja predstavljaju dio grupacije, nadzornim aktivnostima supervizora nad poslovanjem istih kao i o novinama u regulativi zemalja u kojima posluju članice grupe. Pored redovnih godišnjih sastanka nadzornih tijela, Agencija, sa supervizorima grupacija čija društva za osiguranje posluju na teritoriji Crne Gore, ostvaruje intenzivnu saradnju i putem organizacije bilateralnih sastanaka, koji predstavljaju dobru praksu razmjene informacija o tržištima osiguranja obje zemlje, novinama u dijelu regulatornog okvira i uspostavljanja dogovora o budućoj saradnji supervizora u nadzornim aktivnostima.

IV. Zaštita osiguranika, odnosno korisnika osiguranja

Od svog osnivanja Agencija se bavi i rješavanjem prigovora pravnih i fizičkih lica na rad društava za osiguranje. Ova vrsta vansudske zaštite pruža se osiguranicima, korisnicima osiguranja i oštećenim licima u vezi sa radom društava za osiguranje, društava za posredovanje, odnosno zastupanje u osiguranju i agencija za pružanje drugih usluga u osiguranju, u dijelu kako postupka zaključenja ugovora o osiguranju, tako i izvršavanje prava i obaveza po osnovu postojećeg ugovora.

Postupanje po prigovorima odvija se u vidu pisane i usmene komunikacije sa podnosiocima prigovora i subjektima nadzora i podrazumijeva opsežnu analizu pribavljene dokumentacije u dijelu koji je u nadležnosti Agencije.

Pravilnikom o postupku odlučivanja po prigovorima osiguranika i trećih oštećenih lica („Sl. list CG“ br. 38/13) propisan je način postupanja po prigovorima, shodno nadležnostima Agencije, po jednom od dostupnih metoda - analizom ugovora o osiguranju i internih procedura subjekata koji su predmet prigovora, kroz neposredni kontakt sa licima koja imaju primjedbe na poslovanje subjekata na tržištu osiguranja, informisanje pravnih i fizičkih lica o pravima koja su im na raspolaganju u pojedinoj situaciji.

Agencija posebnu pažnju posvećuje kontinuiranoj i frekventnoj komunikaciji sa podnosiocima prigovora, s obzirom na to da je u Crnoj Gori i dalje prisutno nedovoljno poznavanje cilja i svrhe osiguranja i načina poslovanja osiguravača. S tim u vezi, Agencija analizira mogućnosti predviđene zaključenim ugovorom o osiguranju i posreduje u komunikaciji podnosioca prigovora i društva za osiguranje do iscrpljenja svojih nadležnosti, upućujući podnosiocima prigovora na propise na kojima se temelji rad društava za osiguranje i na dalje mogućnosti zaštite njihovih prava. Obraćanje Agenciji nije prethodni uslov niti utiče na pravo lica na sudsku zaštitu po svim pitanjima odnosa sa osiguravačima.

U zavisnosti od okolnosti pojedinog slučaja, postupci po prigovorima mogu dovesti do pokretanja postupaka kontrole, odnosno, shodno tome, i izricanju mjera nadzora.

Agencija će, kao i u dosadašnjem radu, nastaviti i sa konsultativnim aktivnostima i pružanjem pomoći drugim državnim institucijama u pogledu pitanja iz oblasti osiguranja.

Kao član Savjeta za zaštitu potrošača, Agencija ima obaveze i u sklopu rada tog Savjeta, najvećim dijelom kroz izradu Strategije zaštite potrošača, Akcionih planova za realizaciju Strategije i periodičnih izvještaja o sprovedenim aktivnostima.

V. Licenciranje subjekata na tržištu osiguranja

Licenciranje, odnosno izdavanje dozvola, saglasnosti, ovlaštenja i odobrenja pravnim i fizičkim licima, jedan je od osnovnih zadataka Agencije kao nadzornog organa. Ti postupci ujedno su i početni segment nadzora, i omogućavaju kako ulazak na tržište i obavljanje djelatnosti, tako i donošenje i sprovođenje određenih akata i poslovnih odluka za koje je ta obaveza propisana Zakonom, odnosno Zakonom o obaveznom osiguranju u saobraćaju ili Zakonom o likvidaciji i stečaju društava za osiguranje.

Prema Zakonu, za određene akte i radnje društava za osiguranje je neophodna prethodna saglasnost, odnosno odobrenje Agencije, a to su:

- ✚ sticanje kvalifikovanog učešća (kada se dostiže ili prelazi 10% učešća u društvu za osiguranje), kao i povećanje nivoa tog učešća - kojim se dostiže ili prelazi 20%, 30%, 50% ili njime jedno društvo stiče 100% učešća u kapitalu ili pravu glasa u drugom društvu;
- ✚ imenovanje organa upravljanja (članova odbora direktora, izvršnog direktora), kao i spoljnog revizora, pri čemu shodno važećem Zakonu o privrednim društvima, saglasnost za članove odbora direktora mora biti data najmanje jednom godišnje, s obzirom na to da tim licima po SII zakonu mandat ističe na redovnoj goišnjoj skupštini akcionara. Revizor se takođe bira svake godine po dobijanju prethodne saglasnosti;
- ✚ izmjene i dopune statuta društva;
- ✚ promjena sjedišta;
- ✚ statusne promjene;
- ✚ otvaranje poslovnih jedinica.

Agencija posebne postupke izdavanja saglasnosti sprovodi i za banke koje imaju namjeru da se bave poslovima zastupanja u osiguranju (bankoosiguranje), a shodno odredbama Pravilnika o bližim uslovima za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju u bankama („Sl. List CG“ br. 01/13).

U nadležnosti Agencije je i izdavanje ovlaštenja za obavljanje aktuarskih poslova u društvu za osiguranje, kao i ovlaštenja za obavljanje poslova zastupanja odnosno posredovanja u osiguranju.

Kako je uslov za sticanje zvanja ovlašćenog posrednika odnosno zastupnika u osiguranju potrebno položiti poseban stručni ispit, u toku 2020. godine, u sklopu svojih redovnih aktivnosti, Agencija nastavlja sa organizovanjem tog ispita u redovnim rokovima (maj i novembar). Pored redovnih, postoji i mogućnost organizovanja vanrednog ispitnog roka za šta inicijativu podnose zainteresovana lica. Potrebu za organizovanjem vanrednog roka, na predlog stručne službe, ocjenjuje Savjet Agencije, u skladu sa obavezama koje proističu iz planiranih obaveza Agencije.

Pored navedenih nadležnosti shodno Zakonu, Zakonom o obaveznom osiguranju u saobraćaju postoji i obaveza godišnjeg utvrđivanja visine doprinosa Garantnom fondu, koji funkcioniše u sklopu Udruženja. Shodno Zakonu o likvidaciji i stečaju društava za osiguranje, saglasnost regulatora bila bi potrebna u slučaju donošenja odluke o otpočinjanju sprovođenja postupka dobrovoljne likvidacije.

VI. Izvještavanje i istraživanje tržišta osiguranja

Agencija će i u 2020. godini nastaviti sa unaprjeđenjem svojih poslovnih procesa u oblasti izvještavanja i istraživanja tržišta osiguranja sa fokusom na dalji razvoj IT infrastrukture čime će se za subjekte nadzora ubrzati i olakšati dostava podataka nadogradnjom i dodatnim uvođenjem digitalizovanih i automatizovanih procesa izvještavanja. Dodatno, planirane aktivnosti u dijelu implementacije novog IT sistema, sa integrisanom XBRL i XML tehnologijom visokih performansi, stvoriće neophodnu IT infrastrukturu koja će Agenciji omogućiti pravovremenu i sveobuhvatnu razmjenu informacija sa evropskim nadzornim tijelom nadležnim za sektor osiguranja - Evropsko nadzorno tijelo za osiguranje i penziono osiguranje (EIOPA), onda kada Crna Gora postane članica Evropske unije. Takođe, planirane su razvojne aktivnosti na daljem unaprijeđenju sistema za prikupljanje, klasifikaciju, obradu i analizu podataka sa tržišta osiguranja započetim u 2019. godini, a u cilju razvoja i implementacije novog informacionog sistema. Prema planiranoj dinamici implementacije projekta iz paketa IPA II Assistance 2014-2020. koji je predviđen za ovu namjenu, kraj aktivnosti na razvoju novog softverskog rješenja očekuje se do kraja 2020. godine. Novo softversko rješenje će omogućiti unapređenje kvaliteta podataka i informacija društava za osiguranje koji će se prikupljati i analizirati u postupku nadzora sektora osiguranja. Sprovedenjem navedenih aktivnosti će se obezbijediti preduslovi za usklađivanje standarda izvještavanja crnogorskog sektora osiguranja sa najboljom praksom i stvaranje dobre osnove za početak ispunjavanja zahtjeva u pogledu izvještavanja iz izuzetno kompleksne regulative iz oblasti osiguranja, kao i pratećih obavezujućih implementacionih mjera i novih tehničkih standarda izvještavanja koji su u primjeni u EU.

Pripremne aktivnosti za implementaciju odredbi Direktive Solventnost II u dijelu izvještavanja, koje će se sprovoditi tokom 2020. godine, imaće sljedeće ciljeve: testiranje informacionog sistema, odnosno testiranje procesa slanja i primanja izvještaja, kao i djelimično sprovođenje njihove validacije u fazi pripreme društava na Solventnost II i korišćenje pripremne faze za poboljšanje dostavljenih izvještaja.

Također, u okviru novog softverskog sistema stručni kadar Agencije, u saradnji sa ekspertima na projektu radiće na razvoju specifičnih softverskih rješenja (alata) za potrebe posrednog nadzora Agencije posebno u dijelu: definisanja profila rizičnosti društava za osiguranje, fer vrijednosti aktive, zahtijevanog solventnog kapitala, minimalnog solventnog kapitala i stres testova u skladu sa novim standardima iz oblasti osiguranja koji su u primjeni u Evropskoj uniji.

Agencija će u 2020. godini nastaviti redovne aktivnosti na prikupljanju, obradi i analizi relevantnih podataka za potrebe pripreme izvještaja i analize relevantnih pokazatelja stanja i trendova na tržištu osiguranja, i sprovoditi istraživanja u određenim segmentima poslovanja subjekata nadzora i tržišta osiguranja u skladu sa unaprijeđenim okvirom i novom IT infrastrukturom. Planirane redovne aktivnosti za 2020. godinu u domenu izvještavanja će obuhvatiti sljedeće aktivnosti:

- ✚ prikupljanje, klasifikaciju, obradu i analizu statističkih i finansijskih podataka koje društva za osiguranje, društva za posredovanje, odnosno za zastupanje u osiguranju i ostali subjekti na tržištu osiguranja u okviru redovnog izvještavanja dostavljaju Agenciji na mjesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou, u skladu sa unaprijeđenim podzakonskim okvirom;
- ✚ pripremu i objavljivanje mjesečnih izvještaja, u unaprijeđenoj xls. formi, koja sadrži sljedeće: podatke o visini bruto fakturisane premije strukturirane prema vrstama osiguranja i tržišnom učešću društava za osiguranje u ukupnoj premiji; podatke o broju osiguranja po vrstama osiguranja; ukupnom broju šteta; broju i iznosu riješenih šteta prikazanim po vrstama osiguranja;
- ✚ pripremu i objavljivanje kvartalnih izvještaja, u unaprijeđenoj xls. formi, koja obuhvata: spisak društava za osiguranje, podatke o visini bruto fakturisane premije, tržišnom učešću društava za osiguranje u ukupnoj premiji, visini zarađene bruto premije, visini aktive sa udjelom u ukupnoj aktivi kao i rezultate poslovanja po društvima za osiguranje. Dalje, izvještaj sadrži i strukturu i visinu kumulativne aktive i pasive, bruto fakturisanu premiju i zarađenu bruto premiju po vrstama osiguranja, kao i broj i iznos riješenih šteta po vrstama osiguranja;

- ✚ pripremu i objavljivanje godišnjeg izvještaja o stanju na tržištu osiguranja Crne Gore, koji će obuhvatiti analizu najznačajnijih trendova, pokazatelja stanja na tržištu osiguranja, kao i indikatora poslovanja društava za osiguranje. U Godišnjem izvještaju o stanju na tržištu osiguranja posebno će se analizirati pokazatelji tržišta, kao što su bruto fakturisana premija, učešće bruto fakturisane premije u BDP-u (penetracija osiguranja), gustina osiguranja, koncentracija na tržištu osiguranja, učešće bruto fakturisane premije po društvima u ukupnoj bruto premiji, analiza strukture portfelja osiguranja po grupama i vrstama osiguranja kao i po kanalima prodaje osiguranja, analiza strukture aktive i pasive na nivou cjelokupnog tržišta, podaci o visini i strukturi tehničkih rezervi i njihovoj pokrivenosti, adekvatnost kapitala društava za osiguranje, kao i pokazatelji poslovanja kao što su solventnost, reosiguranje, profitabilnost, likvidnost, pokazatelji šteta (ažurnost u rješavanju šteta, kvota šteta i sl.), rezultat poslovanja društava za osiguranje, visinu i strukturu akcijskog kapitala društava za osiguranje, kao i informaciju o najznačajnim pokazateljima poslovanja Udruženja i stanju Garantnog fonda.
- ✚ prikupljanje i objavljivanje kvartalnih finansijskih iskaza društava za osiguranje (bilans stanja, bilans uspjeha, bilans novčanih tokova i izvještaj o promjenama na kapitalu) u skladu sa Zakonom o računovodstvu;
- ✚ prikupljanje i objavljivanje godišnjih revidiranih finansijskih izvještaja društava za osiguranje u skladu sa primjenjivom regulativom.

Agencija će takođe sprovoditi kontinuirane aktivnosti u skladu sa obavezama koje proističu iz članstva u Savjetu za finansijsku stabilnost, a u skladu sa Zakonom o Savjetu za finansijsku stabilnost ("Sl. list CG" br. 44/10), a koje posebno uključuju:

- ✚ prikupljanje, analizu i pripremu kvartalnih izvještaja o statističkim podacima, koji između ostalog obuhvataju podatke o strukturi bruto fakturisane premije, broju osiguranja po vrstama osiguranja, broju i iznosu riješenih šteta po vrstama osiguranja, kao i o finansijskim pokazateljima tržišta osiguranja Crne Gore, o strukturi kapitala i rezervi (sopstvenih izvora sredstava društava) cjelokupnog tržišta osiguranja, strukturi i visini tehničkih rezervi i njihovom

deponovanju i ulaganju, obračunu kapitala i procjene adekvatnosti kapitala, solventnosti, likvidnosti, kao i agregatni bilans stanja i bilans uspjeha;

- ✚ prikupljanje statističkih podataka, njihovu analizu i pripremu 12 mjesečnih izvještaja o strukturi bruto fakturisane premije po vrstama osiguranja, broju osiguranja i broju i iznosu riješenih šteta po vrstama osiguranja.

U cilju pouzdanog obračuna bruto domaćeg proizvoda (BDP) Crne Gore po potrošnim kategorijama, posebno finalne potrošnje domaćinstava koja ima veliko učešće u ukupnom BDP-u, neophodno je izvršiti kompilaciju podataka dobijenih putem redovnih statističkih istraživanja i drugih izvora podataka od strane MONSTAT-a. Sa tim u vezi, a u skladu sa čl. 29 Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike („Sl. list CG“, br. 18/12) Agencija će nastaviti aktivnosti kvartalnog prikupljanja podataka koji su u njenoj nadležnosti, obrade i dostavljanja podatka MONSTAT-u u cilju obračuna finalne potrošnje domaćinstava.

VII. Razvoj infrastrukturnih i administrativnih kapaciteta

Tokom 2020. godine, Agencija će sprovoditi aktivnosti na redovnoj edukaciji i razvoju stručnih kapaciteta zaposlenih, u skladu sa utvrđenim djelokrugom obaveza i rada, kroz razne vidove obuka, kontinuiranih edukacija i aktivno učešće na seminarima i konferencijama u zemlji i inostranstvu.

Agencija će planirati i aktivnosti u cilju daljeg poboljšanja internih kapaciteta, pa će se s tim u vezi obezbijediti i dalje usavršavanje zaposlenih u dijelu primjene EU regulative, prije svega Direktive Solventnost II i Direktive o distribuciji osiguranja. Takođe, planiraće se dalje usavršavanje zaposlenih u dijelu primjene novih pravila u koja se odnose na zaštitu podataka, a koja su uređena Uredbom o zaštiti podataka o ličnosti (GDPR), sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, kao i obuke za sprovođenje redovnih obaveza iz poslovanja Agencije: javne nabavke, primjena računovodstvenih i drugih finansijskih standarda i pravila, aktuarstva, informacionih tehnologija i dr. oblasti od značaja za rad zaposlenih.

U 2020. godini, kroz Twinning projekat "Podrška regulaciji finansijskih usluga", nastaviće se sa aktivnostima obuke stručnih kadrova u Agenciji u domenu primjene novog koncepta supervizije osiguranja u EU - Solventnost II. Planirano je i pohađanje specijalističkih edukacijskih programa, seminara i konferencija u zemlji i inostranstvu, sa ciljem daljeg unaprjeđenja stručnih znanja u dijelu primjene savremenih informaciono-komunikacionih tehnologija u oblasti osiguranja, uticaja ubrzanog razvoja IT tehnologije na poslovanje sektora osiguranja, korporativnog upravljanja i drugih stručnih znanja potrebnih za uvođenje koncepta supervizije zasnovane na rizicima. Takođe, kontinuirana edukacija ovlašćenih aktuara će se obezbijediti putem aktivnog učešća istih na aktuarskim konferencijama, na kojima se razmatraju teme aktuelne u svijetlu značajnih zahtjeva koje nova regulativa postavlja kako pred aktuarsku profesiju, tako i pred cjelokupnu industriju osiguranja.

VIII. Bilateralna i multilateralna saradnja

Agencija će i u 2020. godini nastaviti dugogodišnju saradnju sa supervizorima osiguranja, stručnim tijelima i asocijacijama sa područja regiona i sa područja Evrope, kao i sa organizacijama i institucijama finansijskog tržišta u Crnoj Gori.

U dijelu međunarodne saradnje, nastaviće se dobra praksa kontinuirane saradnje sa drugim supervizorima osiguranja u domenu razmjene stručnih znanja u dijelu nove supervizorske prakse, pored redovne komunikacije i putem učešća na godišnjim sastancima i u drugim međunarodnim i regionalnim stručnim skupovima. Takođe, Agencija će nastaviti saradnju i sa asocijacijama osiguravajućih društava, kako na crnogorskom, tako i na međunarodnom nivou. Kako je krajem 2018. godine osnovano Crnogorsko aktuarsko društvo, Agencija će unaprijediti saradnju sa istim po pitanjima koja su od značaja za razvoj aktuarske struke u Crnoj Gori.

Agencija će i u 2020. godini kao član Internacionalne asocijacije supervizora osiguranja (IAIS) imati mogućnost pristupa zajedničkoj IT platformi postavljenoj za razmjenu iskustva, najbolje prakse i obuka iz oblasti supervizije osiguranja. Stručni kadar Agencije će na taj način imati mogućnost da bude upoznat sa daljim razvojem standarda supervizije u smjeru procjene rizika.

Agencija će u saradnji sa supervizorima iz finansijskog sektora i Ministarstvom finansija, u 2020. godini privesti kraju aktivnosti na implementaciji projekta *Finansijske usluge: usklađivanje sa EU acquis-jem i jačanje kapaciteta supervizora* iz instrumenta IPA II Assistance 2014-2020. U okviru projekta, u 2020. godini predviđen je nastavak ekspertske pomoći supervizora sa područja Evropske unije, odnosno partnerima na projektu (Njemačka, Hrvatska i Holandija), u transponovanju nove evropske legislative u oblasti osiguranja, obezbjeđivanje obuka za zaposlene u domenu primjene novog koncepta i standarda supervizije zasnovanog na rizicima, kao i pružanje pomoći prilikom analize spremnosti društava za osiguranje u Crnoj Gori za implementaciju nove regulative Solventnost II.

U 2020. godini nastaviće se aktivnosti na implementaciji zajedničkih inicijativa, pripremi strateških dokumenata u domenu ekonomske politike, finansijskog sektora i EU integracija u saradnji sa Vladom Crne Gore, Ministarstvom finansija, Ministarstvom vanjskih poslova i evropskih integracija, Centralnom bankom Crne Gore i drugim institucijama kojima je povjerena regulatorna funkcija iz oblasti finansijskih usluga u skladu sa obavezama preuzetim u okviru procesa pristupanja EU, poglavlje 9 - Finansijske usluge.

Agencija će u 2020. godini raditi na aktivnostima započetim u 2019. godini koje imaju za cilj jačanje kulture osiguranja, kroz podizanje nivoa informisanosti, znanja i svijesti javnosti o značaju i prednostima osiguranja. Naime, Agencija je početkom 2019. godine inicirala uspostavljanje partnerstva sa društvima za osiguranje i Udruženjem u izradi Komunikacione strategije za jačanje kulture osiguranja u Crnoj Gori i veću informisanost građana o prednostima osiguranja, koja je planirana da bude izrađena do kraja 2019. godine. Plan je da se implementacijom navedene strategije radi na povećanju svijesti građana kada je osiguranje u pitanju. Inicijativa Agencije prihvaćena je od strane svih društava koja posluju na našem tržištu, kao i od strane Udruženja. U tom pravcu, Agencija planira da u 2020. godini intenzivno radi na implementaciji aktivnosti i mjera koje će prepoznati Komunikaciona strategija.

PREDSJEDNIK SAVJETA

Uroš Andrijašević